

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün Avrupa Birliği'nin Türkiye raporlarını değerlendirdi

04.12.2023

“Köklü ve kapsamlı bir yargı reformu şart”

“Avrupa Birliği, ‘Yargı ve Temel Haklar ’başlıklı 23. fasıl ile ‘Adalet, Özgürlük ve Güvenlik ’başlıklı 24. fasılları açmalı”

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu'nun 8 Kasım 2023 tarihli “Genişleme Politikası Tebliği ve Türkiye Raporu”nun ardından, AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell ve AB Komisyonu'nun genişlemeden sorumlu üyesi Oliver Varhelyi tarafından hazırlanan “AB-Türkiye Siyasi, Ekonomik ve Ticari İlişkilerinin Durumu” başlıklı rapor da 29 Kasım 2023'te açıklandı. Her iki rapor, 14-15 aralık 2023'teki AB zirvesinde görüşülüp karara bağlanacak.

İlk raporda, Türkiye’de insan hakları, temel özgürlükler, sivil toplum ve hukukun üstünlüğü alanlarında ciddi gerileme olduğu belirtilip Türkiye’nin birlikten uzaklaşmaya devam ettiği vurgulanırken, ikinci raporda, Türkiye'nin Doğu Akdeniz’de gerilimi tırmandıran dinamikleri durdurmak için çaba sarf ettiği, çeşitli AB ülkeleriyle ikili ilişkilerde yapıcı tutum sergilediği, Türkiye'nin, AB'nin Rusya'ya yönelik yaptırımlarının kendi toprakları üzerinden aşılması konusunu ele almayı ve ticari anlaşmazlıkları çözüme kavuşturmayı sürdürmesi halinde AB-Türkiye Gümrük Birliği'nin modernizasyonuna başlanabileceği belirtildi. Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, her iki raporu değerlendirdi:

Pozitif bir gündem bölgesel sorunları da çözer

“Türkiye'nin de AB'ye tam üye olmasıyla Akdeniz havzası tarihte olduğu gibi medeniyetler beşiği ve yeniden şekillenmekte olan dünyanın önde gelen güç merkezlerinden birisi haline gelecektir. Bunu gerçekleştirmek için AB ve Türkiye'nin uzak görüşlü ortak amaç ve hedeflerde buluşması ve anlaşması elzemdir. Aralarında güç çekişmeleri, işlem bazlı ilişki ve olumlu işbirliğini baskılayan yaptırım ve benzeri uygulamalar kısa dönemde de uzun dönemde de iki tarafa zarar verecektir. Pozitif bir gündem oluşturulduğu ve ortak hedeflerde anlaşıldığı takdirde ise Doğu Akdeniz, Kıbrıs ve Ege'deki sorunlar kolaylıkla ve ortak fayda çerçevesinde kendiliğinden çözülecektir. Bu birliktelik, stabilite, barış ve huzuru, dünyanın en sorunlu bölgelerine de yayacaktır.

Yargı AB-Türkiye ilişkilerinin görünmez kilidi

“Ancak AB ve Türkiye'nin ortak bir amaçta buluşması ve hedefleri gerçekleştirmesi önündeki en önemli engeller, hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı alanındadır. Türkiye'nin içeride de olumsuz etkilerini gördüğü bu iki temel sorun, sağlıklı işbirliği geliştirmeyi olumsuz etkiliyor. Yargı ve hukukun üstünlüğü, bu engelleri aşmanın kilididir. AB, hiçbir ilerleme olmasa bile 23'üncü (Yargı ve Temel Haklar) ve 24'üncü (Adalet, Özgürlük ve Güvenlik) fasılları her hâlükârda açmalı ve sonuçlandırmalı, böylece yargı, hukukun üstünlüğü ve temel haklar konuları, ilişkilerde pürüz konusu olmaktan çıkarılmalıdır. Karşılıklı ilişkileri hiçbir maliyeti olmadan kendiliğinden geliştirecek, buna karşın hiçbir yükü olmayan bu hususlarda AB'nin tutumu anlaşılır olmaktan ötededir. AB, sadece

ekonomik menfaatlere ve bu konulardaki başlıklara odaklanmamalıdır. Her iki taraf da çözüm için diğerini zorlayıcı ve cezalandırıcı yöntemler yerine teşvik edici yöntemler geliştirilmeli.”

Ders çıkarıp kendimize çeki düzen vermeliyiz

“AB-Türkiye Siyasi, Ekonomik ve Ticari İlişkilerinin Durumu” nispeten olumlu görünse de önceki “Genişleme Politikası Tebliği ve Türkiye Raporu”nun Türkiye’ye pek çok alanda eleştiri yönelttiğine dikkat çeken Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, “Kendimize çeki düzen vermediğimiz sürece daha fazla kredi faizi ödeyeceğiz, iş ve işlem yapmamız zorlaşacak, daha az katma değer üretip daha az kâr edeceğiz ve tabii bu eleştiriler de devam edecek” dedi. Yetkililer “yok hükmünde” saysa da AB’nin eleştirilerinin isabetli olduğunu belirten Av. Mehmet Gün, şunları söyledi:

Siyasetin elini yargıdan tamamen çekmesini sağlamalıyız

“Bu eleştirileri bir an önce ortadan kaldırmak ve sistemimizi iyileştirmek için en başta siyasete yargıdan tamamen el çektirmek, yargıyı tam bağımsız kılmak gerekmektedir. Derneğimiz bu konuda kapsamlı bir yargı reformu öneriyor. ‘A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu’ adı ile yayınlayıp kamuoyunun dikkatine sunduğumuz bu öneriler, yayımlandığı 2021 yılından bu yana yurtiçinde ve yurtdışında tanıtıldı, tartışıldı ve beğeni topladı. 2023’te Londra’da İngiltere Parlamentosu’nda, Brüksel’de AB bürokrasisi ve Avrupalı politikacılar nezdinde paylaştığımız reform önerilerimiz yenilikçi ve kayda değer bulundu. Ülkemizde de tüm siyasi partilere sunduğumuz reform önerilerimizin hayata geçmesi, Türkiye’nin en azından yargı alanında eleştirilemez hale gelmesini sağlayacak, yargı sistemleri konusunda Türkiye’yi örnek ve önder konuma getirecek, AB ülkelerindeki aksamaları Türkiye’nin eleştirmesini ve AB karşısında moral üstünlük kazanmasını sağlayacaktır.”

Eleştiri kaynağı alanlar

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, Türkiye’nin eleştirilerin kaynağı olan temel sorunlarını şöyle sıraladı:

- Ciddi eksiklikleri bulunan demokratik kurumlarımızın işleyişleri kusurlu. Cumhurbaşkanlığı sisteminin yapısal sorunları devam ediyor.
- 14-28 Mayıs seçimlerinde medya taraflı, adaletsiz seçim ortamı görevdeki partinin avantajıydı. Seçimde ifade özgürlüğü kısıtlandı. Devlet medyası ve özel sektör medyası, editör bağımsızlığını ve tarafsızlığını sağlamadı, seçmenlerin yeterli bilgi edinerek sağlıklı tercihte bulunma hakkı olumsuz etkilendi.
- Anayasal yapı devletin tüm güçlerini cumhurbaşkanlığında topluyor, yürütme, yasama ve yargı güçleri arasında sağlıklı ve etkin güçler ayrılığı yok.

- Yargı, AB standartlarına uyum sağlamaktan çok uzak. Türkiye'nin AİHM kararlarını yerine getirmeyi reddetmesi yargının uluslararası ve AB standartlarını yerine getireceği hususunda endişe kaynağı.
- Yargı bağımsızlığını olumsuz etkileyen, yürütmenin hakimler ve savcılar üzerindeki uygunsuz etki ve baskısını giderme konusunda gelişme olmadı.
- Hakim ve savcıların terfilerinde, önceden belirlenmiş, objektif, liyakate dayalı ve yeknesak kriterler bulunmaması endişe kaynağı.
- İstanbul Anadolu Adliyesi Başsavcı İsmail Uçar'ın Hakimler ve Savcılar Kurulu'na gönderdiği yazı da görülebileceği gibi Türkiye yolsuzlukla mücadele konusunda AB standartlarına erişebilmek için henüz başlangıç seviyesinde.
- İnsan hakları ve temel haklarda bozulma devam etti. Bu hususta yasaların ve uygulamanın AB standardına yükseltilmesi gerekli.
- İfade özgürlüğü alanında ciddi bir gerileme söz konusu. Örgütlenme hakkı ile toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı konusunda ilerleme olmadı. Bu konudaki mevzuat ve uygulama uluslararası sözleşmelere ve AB standardına uymuyor.